

Dövrümüzün elektron "Əkinçi"si "science.gov.az" portalı 30 yaşında

2025-ci ildə Azərbaycanın ilk veb-saytı olan "science.gov.az"ın yaradılmasının 30 ilı tamam olur. Bu illər ərzində portal bir neçə inkişaf mərhələsindən keçərək bugünkü inkişaf səviyyəsinə çatıb, Azərbaycanın ən çox oxunan, istinad olunan portallarından birinə çevrilib.

Həsən bəy Zərdəbinin 1875-ci ildə nəşrinə başladığı "Əkinçi" qəzeti Azərbaycan dilində milli demokratik və xalq mətbuatının təməli daşı olub. İlk dəfə ana dilində yayımlanan bu qəzet xalqı maarifləndirmək, ictimai şüuru inkişaf etdirmək və cəmiyyətdə mühüm məsələləri müzakirəyə çıxarmaq kimi ali missiyanı öz üzərinə götürüb. "Əkinçi" sonradan neçə-neçə qəzetin, müxtəlif jurnalistika məktəblərinin yaranmasına yol açıb. Milli radio və televiziyaımızın yaranmasında da "Əkinçi" qəzetinin əsasını qoyduğu ənənələrin böyük rolu olub.

İlk qəzetimizin nəşridən dörd 120 il sonra - 1995-ci ildə "science.gov.az" fəaliyyətə başlayıb. Ölkənin informasiya məkanında xüsusi yeri olan bu portal İnformasiya Texnologiyaları İnstitutunun mütəxəssisləri tərəfindən "www.ab.az" adı ilə yaradılıb, institutun "AzScienceNet" şəbəkəsinin serverlərində yerləşdirilib. 2003-cü ildə AMEA Rəyasət Heyətinin qərarı ilə "www.ab.az" saytı müasir tələblər əsasında yenidən işlənib, www.science.gov.az portalı adlandırılıb. "Science.gov.az" yaradıldığı ilk gündən səmərəli fəaliyyəti ilə ölkənin elmi-ictimai həyatının dəqiq və dolğun işıqlandırılmasında mühüm xidmətlər göstərmişdir. Portal, təkcə elmi məlumatların yayımı ilə kifayətlənməyərək, həm də alim və mütəxəssislərin əldə etdikləri mühüm nailiyyətlərin geniş auditoriyaya çatdırılmasına, beynəlxalq elmi mübadilənin inkişafına və elmi innovasiyaların təşviqinə mühüm töhfə verib. Eyni zamanda, müasir texnologiyalardan istifadə edərək, dünya informasiya məkanında Azərbaycan elminin tanınmasına geniş imkanlar yaradıb. Burada təqdim olunan eksklüziv müasirliklər, analitik materiallar və elmi araşdırmalar tədqiqatçıların fəaliyyətini daha elçatan formada ictimaiyyətə təqdim etməyə şərait yaradıb.

2015-ci ildə İnformasiya Texnologiyaları İnstitutunda "science.gov.az"-ın 20 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbir keçirilib, toplantıda dövlət rəsmiləri, internet-media üzrə mütəxəssislər, tanınmış alim və mütəxəssislər, media nümayəndələri iştirak ediblər. Tədbirdə portalın 20 il ərzindəki fəaliyyətinə, Azərbaycan elminin işıqlandırılması istiqamətində görülən işlərə, həyata keçirilən layihələrə nəzər salınıb, onun gələcək fəaliyyəti ilə bağlı geniş müzakirələr aparılıb. Otən 10 il ərzində portalın işi daha da təkmilləşdirilib, fəaliyyəti genişləndirilib.

Müasir dövrümüzün elektron "Əkinçi"si hesab olunan və artıq 30 yaşını qeyd edən "science.gov.az" Azərbaycan dövlətinin elm sahəsində apardığı islahatlar, eləcə də dünya və ölkə elmində əldə edilmiş nailiyyətlərin təbliği ilə bağlı mühüm tədbirlər həyata keçirir.

Bu il "science.gov.az"-ın yubileyi ona görə əlamətdardır ki, 2025-ci ildə həm milli mətbuatımızın 150 illiyi, həm də Azərbaycanın ən böyük elm ocağı olan AMEA-nın yaranmasının 80 ilı tamam olur. Bu mühüm tarixi hadisələr təkcə elm və mətbuat tariximizin deyil, bütövlükdə Azərbaycan cəmiyyətinin inkişafı baxımından olduqca böyük önəm daşıyır.

Azərbaycan milli mətbuatı uzun illər ərzində xalqımızın maariflənməsi, ictimai şüurun formalaşması və ictimai fikrin inkişafında mühüm rol oynayıb. "Əkinçi" qəzetinin nəşri ilə başlayan bu şərəfli yol sonralar ölkəmizdə zəngin jurnalistika ənənələri formalaşdırıb.

Digər tərəfdən, AMEA 80 illik fəaliyyəti ərzində Azərbaycan elminin əsas dayacağına çevrilib, fundamental və tətbiqi araşdırmaların mərkəzi olub. Bu illər ərzində Akademiyamızın elmi intellektual potensialının formalaşması, elmi nailiyyətlərin əldə olunması və Azərbaycan elminin beynəlxalq elm məkanında tanınmasına mühüm töhfələr verib.

Qeyd olunan tədbirlərin "science.gov.az" portalının yubileyi ilə üst-üstə düşməsi heç də təsadüfi deyil. Bu portal Azərbaycanda elm və ictimaiyyət arasında körpü rolunu oynayaaraq, tanınmış alim və ziyalılarımızın dünyanın nüfuzlu elmi qurumları ilə əlaqə yaratması, eləcə də elm sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsi üçün vasitəçi rolunu oynayır, elm və medianın qarşılıqlı əlaqəsini gücləndirir.

Bu gün AMEA akademik İsa Həbibbəylinin rəhbərliyi ilə yeni mərhələdə uğurla inkişaf edir, Azərbaycan elminə mühüm töhfələr verir. Onun təşəbbüsü ilə aparılan innovativ islahatlar, həyata keçirilən məqsədyönlü tədbirlər humanitar və ictimai elmlər sahəsinin inkişaf mərhələlərini müəyyənləşdirir. Daim müasir elmin çağırışlarını rəhbər tutan, yenilikləri dəstəkləyən akademik İsa Həbibbəyli AMEA-da elektron elmin inkişafına, rəqəmsal elmi informasiya resurslarının işlənilməsinə, süni intellekt texnologiyalarının tətbiqinə, eləcə də elektron sənəd dövrüyyəsi sisteminin tətbiqinin genişləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirir, strateji addımlar atır.

AMEA rəhbərinin göstərişi ilə bu istiqamətdə görülən işlərin sistemli və hərtərəfli icrasını təmin etmək məqsədilə AMEA-nın Rəyasət Heyəti aparatında Elektron Akademiya şöbəsi yaradılıb. Bu şöbədə həyata keçirilən işlər nəticəsində elmi müəssisələrin və alimlərimizin beynəlxalq akademik şəbəkələrdə profilləri yaradılıb, elmi nəşrlərin veb-saytları hazırlanıb, AMEA-nın dövrü elmi jurnallarında dərc olunan məqalələrə mərkəzləşdirilmiş qaydada DOI identifikasiya verilib və digər zəruri tədbirlər həyata keçirilib.

Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyevin 2024-cü il 28 dekabr tarixli Sərəncamına əsasən, Azərbaycanda 2025-ci il "Konstitusiyaya və Suverenlik ili" elan edilib. Dövlətimizin başçısının Sərəncamının icrasını təmin etmək məqsədilə AMEA-nın Humanitar və İctimai Elmlər bölmələri tərəfindən AMEA-nın Tədbirlər planı hazırlanıb. Tədbirlər planında rəqəmsal dövrə suverenlik, konstitusiyaya və ana dilimiz, suverenlik və müstəqillik ideyalarının Azərbaycan ədəbiyyatında əksi və digər aktual mövzularda tədbirlərin - elmi konfransların, dəyirmi məsələlərin keçirilməsi, həmçinin bir sıra nəşrlərin hazırlanması nəzərdə tutulur.

2025-ci ilin əhəmiyyətini göstərən digər mühüm hadisə Prezident İlham Əliyevin bu il yanvarın 16-da "Azərbaycan Respublikasında Rəqəmsal İnkişaf Konsepsiyası"nın təsdiq edilməsi haqqında" Fərmanı imzalaması olub. Rəqəmsal dövlətin formalaşması istiqamətində qəbul olunan mühüm strateji sənəd olan bu Konsepsiyanın "Konstitusiyaya və Suverenlik ili"-ndə qəbul edilməsi dövlət qurumlarının rəqəmsal fəaliyyətinin sistemləşdirilməsinə təkan verməklə yanaşı, AMEA-nın da qarşısına mühüm vəzifələr qoyur.

Təbii ki, bütün bu əhəmiyyətli qərarların kontekstində elm və informasiya cəmiyyətinin inkişafı daha çox əhəmiyyət kəsb etməyə başlayır. Elm və texnologiyaların sürətli inkişafı fonunda "science.gov.az" portalının əsas vəzifələrindən biri də Azərbaycanın elmi nailiyyətlərinin rəqəmsal platformalar vasitəsilə geniş yayılmasını təmin etmək, elm və təhsilin inteqrasiyasının sürətləndirilməsinə dəstək verməkdir.

Bundan başqa, "science.gov.az" portalı "Konstitusiyaya və Suverenlik ili" çərçivəsində Azərbaycan elminin milli maraqlar kontekstində inkişafına töhfə verməli, elm və texnologiyaların ölkənin dayanıqlı inkişafına oynadığı rolu geniş ictimaiyyətə çatdırmalıdır. Bütün bu tədbirlər Azərbaycan elminin dünya elmi məkanında layiqli yer tutmasına xidmət edəcək.

İnanırıq ki, 2025-ci il həm elmin, həm də medianın inkişafında xüsusi rol oynayacaq, Azərbaycan elmi-mədəni həyatında unudulmaz iz buraxacaq. "Science.gov.az" elmi biliklərin cəmiyyətə çatdırılması istiqamətində mətbuatın üzərinə düşən şərəfli vəzifəni layiqincə yerinə yetirməyə davam edərək bütövlükdə informasiya cəmiyyətinin inkişafına mühüm töhfələr verəcək.

Nərgiz QƏHRƏMANOVA
AMEA-nın Rəyasət Heyəti
aparatının İctimaiyyətə əlaqələr,
mətbuat və informasiya
şöbəsinin Elektron informasiya
sektorunun müdiri